

виховання. – 2018. – № 3. – С. 7–19.

2. Данілавичюте Е. А. Концептуальна модель МКФ-ДП в інклюзивному навчальному процесі / Е. Данілавичюте // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 4. – С. 57–64.

3. Кубрякова Е. С., Сахарный Л. В., Шахнарович А. М. Человеческий фактор в языке: язык и порождение речи. Е. С. Кубрякова, Л. В. Сахарный, А. М. Шахнарович. – М.: Наука, 1991. – 239 с. (глава «К проблеме языковой способности (механизма)»);

4. Лучик А. А. Динаміка мовної норми і проблеми кодифікації / А. А. Лучик // Магістеріум. Мовознавчі студії. – 2016. – Вип. 62. – С. 51-55. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_mov_2016_62_12

5. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики : [посібник] / Л. Масенко; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». Київ: Києво-Могилян. акад., 2010. – 242, [1] с. : іл.

6. Потєбня О. Мова. Національність. Денаціоналізація = Language. Nationality. Denationalization : ст. і фрагм. / Олександр Потєбня ; упоряд. і вступ. ст. Ю. Шевельова; Укр. Вільна Акад. Наук у США. – Нью-Йорк: [б.в.], 1992. – 155 с. : іл.

Довгопола Катерина,

кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу освіти осіб з порушеннями зору
Інституту спеціальної педагогіки та психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України,
м. Київ, Україна

ГОДУВАННЯ ЯК АСПЕКТ РАНЬОГО ВТРУЧАННЯ У РОЗВИТОК ДІТЕЙ З ВАЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ

Годуванням є одним із найважливіших аспектів не тільки у догляді за дитиною з порушенням зору, але і емоційно насиченим процесом, який включає у себе момент фізичного підкріплення, створення близьких та теплих стосунків, підвищення рівня довіри між батьками і дитиною. Відповідно до сучасних наукових уявлень благополуччя психологічного розвитку дитини у ранньому віці значною мірою визначається якістю її взаємодії та близького соціального оточення, в першу чергу матір'ю. Одним з найперших та найважливіших видів взаємодії є процес годування.

Самостійне харчування – це складний процес, який включає в себе сенсорну стимуляцію, усвідомлення, уміння контролювати рухи, координацію, а також бажання досліджувати світ. Прийнята у родині культура поведінки також є важливим аспектом. На те, щоб незряча дитина навчилася самостійно

їсти піде більше часу та зусиль, ніж зазвичай потребують зрячі діти. Якщо у малюка до порушень зору приєднуються затримка у розвитку, знижений або підвищений м'язовий тонус можуть знадобитися використання спеціальних прийомів навчання.

Для того, щоб незрячий малюк зміг навчитися самостійно їсти, він має оволодіти певними навичками, і виникнення кожної з них обумовлено, як фізіологічною та психологічною готовністю самої дитини, так і впливом виховання. Діти, які нормально бачать, можуть переходити з однієї стадії у іншу без помітних проблем. Наприклад, дитина намагається самостійно взяти ложку (виделку, чашку тощо) і наслідувати дії дорослих. Незряча дитина може не намагатися дотягнутися до предметів посуду і пробувати діяти ними відповідним чином, оскільки ніколи не бачила, як це роблять дорослі. Проте батьки можуть навчити свого малюка усім необхідним діям.

Дорослі ніколи не повинні без завчасного попередження брати на руки незрячу дитину (навіть новонароджену), давати їй щось в руки, класти в рот або здійснювати інші дії з її тілом. Якщо не дотримуватися цього правила, то це може викликати страх та сильну негативну реакцію, що в свою чергу, може призвести до формування і закріплення реакції відторгнення батьків, тілесного контакту та запропонованої діяльності. Завчасне попередження може мати різні форми: словесне пояснення, шум включеної води перед купанням, стук посуду об поверхню стола перед годуванням та інше. Важливо, щоб малюк розумів, що саме на нього чекає найближчим часом.

Звукове та словесне супроводження усіх дій є дуже важливим. Подібно до того, як зрячих дітей стимулюють до певних дій з допомогою демонстрації, міміки та жестикуляції, можливо мотивувати незрячих за допомогою слів, інтонації, звуків тощо. Навіть, якщо малюк занадто маленький, щоб розуміти значення слів, інтонація мовлення дорослих та супроводжуючі звуки підкажуть йому, що відбувається. До того ж діти доволі швидко починають розуміти зв'язок певних слів із відповідними ситуаціями.

Також батькам важливо пам'ятати про необхідність правильного називання предметів та дій. Незрячій дитині складніше ніж зрячій сприймати,

порівнювати та диференціювати предмети навколишнього світу. Саме тому так важливо правильно називати всі предмети. Те саме стосується і опису дій. Незрячий малюк не може побачити, як мама готує їсти, накриває на стіл, мие посуд тощо. Важливо пояснювати власні дії та звуки, які при цьому виникають, простими і доступними словами. Потрібно також словесно супроводжувати і дії дитини, описуючи і називаючи те, що вона робить.

Батьки повинні прагнути до того, щоб їх незряча дитина навчилася вживати їжу самостійно і поводитися за столом так, як це прийнято у родині.

Список літературних джерел:

1. Брамбринг М. Ребенок с врожденной слепотой в семье: ранняя помощь и развитие в первые годы жизни / М. Брамбринг. – М. : Теревинф, 2019. – 200 с.
2. Кобыльченко В.В. Становление личности дошкольника в норме и при нарушениях зрения: монография / В.В. Кобыльченко. – Saarbrücken: LAP Lambert Academic Publishing, 2015. – 540 с.
3. Костенко, Т.М., Довгопола, К.С., Легкий, О.М., Кондратенко, С.В. Виховання і розвиток дітей з порушеннями зору: Методичні рекомендації для батьків. – 2020. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/722338/> (дата звернення: 12.09.2021).

Дробот Олена,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник відділу навчання жестової мови
Інституту спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України,
м.Київ, Україна

СПЕЦИФІКА КОМУНІКАТИВНИХ ПОТРЕБ ДОШКІЛЬНИКІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ

Діти із порушеннями слуху – особлива категорія дітей з особливими потребами через специфіку умов, які зумовлюють ці потреби під час здобуття дошкільної освіти та способів їх забезпечення.

Особливі освітні потреби виникають з-за необхідності усунення освітніх бар'єрів. Ці бар'єри є не тим, що залежить від особистості чи специфіки певного порушення розвитку. Освітні бар'єри є по суті невідповідністю умов освітнього середовища функціональним можливостям дитини.

Функціональні можливості визначаються низкою чинників, а не